

PROTOCOL

Toetsing en examinering leerlingen met een psycho- diagnostische beperking

Het Zeven Linden College biedt leerlingen met beperkingen in onder andere de verwerkingssnelheid, aandacht spanne en concentratie de mogelijkheid om gebruik te maken van de faciliteiten die toegestaan zijn voor toetsing en examinering.

We hanteren hierbij de volgende richtlijn:

1. De beperking is vastgesteld door een psychodiagnostisch deskundige in een verslag, opgenomen in het leerlingdossier.
2. In gesprek met ouders, leerling en docenten (eventueel aangevuld met observatie) wordt beoordeeld welke onderwijs-ondersteuningsbehoefte de leerling heeft bij toetsmomenten. Hierbij kan gedacht worden aan tijdverlenging, aparte werkplek of gecontroleerde pauzemomenten. Deze faciliteit wordt toegekend, binnen de praktische mogelijkheden van organisatie en ruimte, voor een beperkte periode met een 'pluspas' en wordt geëvalueerd.
3. Als is gebleken dat de leerling beter kan presteren wanneer hij gebruik maakt van een dergelijke faciliteit, wordt dit voor langere tijd toegestaan.
4. In het schooljaar voorafgaand aan het examenjaar wordt de faciliteit die aangevraagd moet worden voor het centraal examen besproken met voornoemde betrokkenen en gedefinieerd (specifiek aantal minuten, eisen aan werkplek of pauzemoment). Het verzoek wordt door de examencoördinator aangevraagd, in overleg met bevoegd gezag. Ouders en leerling worden hierover schriftelijk geïnformeerd. De mentor/coach bespreekt met de leerling hoe de faciliteit precies wordt vormgegeven.

Bijlage 1:

notitie examenfaciliteiten voor leerlingen met een psychodiagnostische beperking

Examen-faciliteiten voor leerlingen met een psychodiagnostische beperking

‘De Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte verplicht de school om binnen redelijke grenzen belemmeringen weg te nemen die de leerling met een handicap of chronische ziekte door zijn beperking ondervindt in onderwijs, toetsing en examinering.’

Een doeltreffende aanpassing neemt de belemmering weg, waardoor de kandidaat in staat wordt gesteld te laten zien of en in welke mate hij aan de eisen voldoet.

Autisme (ASS) en Ad(H)D

Voor het treffen van aanpassingen in de wijze van examinering bij kandidaten met een beperking in het autistisch spectrum of AD(H)D is een deskundigenverklaring nodig op grond van artikel 55 van het Eindexamenbesluit VO.

Voor kandidaten met een beperking in het autistisch spectrum of ADHD, worden geen aangepaste examens geleverd.

Toegestaan is:

- maximaal 30 minuten tijdverlenging
- inzetten van pauze
- voorkomen van afleidingen tijdens de afname
- structureren en vooraf laten ervaren van de regels

Tijdverlenging

Verlenging van de duur van het centraal examen met een half uur is waarschijnlijk de meest toegepaste maatregel.

Het kan worden toegestaan als de school beschikt over een verklaring van een ter zake kundige psycholoog, orthopedagoog, neuroloog of psychiater.

Tijdverlenging lijkt een 'compensatie' voor een beperking. Zo is het niet bedoeld. Een beperking kan worden gezien als een niet soepel lopend radertje dat maakt dat de wijze van examinering niet wordt 'gepakt'. Tijdverlenging is dan een vrij ruw middel: een smeermiddel dat maakt dat het radertje met wat horten en stoten, dus wat meer tijd, toch loopt. Het middel is daarmee anders (grover, minder direct), dan bijvoorbeeld braille voor de blinde en audio voor de dyslectische leerling. Maar een smeermiddel helpt wel. Het is echter geen wondermiddel dat overdadig kan worden toegepast.

Het is de vraag of tijdverlenging met meer dan een half uur effectief is – te veel smeermiddel werkt niet. En daarnaast kan een te forse tijdverlenging de aard van het examen aantasten. Tekstbegrip bijvoorbeeld kan dan veranderen in tekstanalyse, met een ruime mogelijkheid om van het woordenboek gebruik te maken.

Ruimere tijdverlenging is alleen mogelijk als volstrekt duidelijk is dat de extra tijd niet in meer 'denktijd' gaat zitten, maar in pure lees- of schrijftijd. Dat geldt bijvoorbeeld voor de kandidaat die op braille is aangewezen. Het aflezen van globale informatie uit grafieken en tabellen kost hem veel meer tijd dan voor de leerlingen die deze informatie visueel krijgen. In deze situatie is tot dubbele examentijd toegestaan. In alle andere situaties moet de school, als verlenging met meer dan een half uur gewenst lijkt, contact opnemen met het CvTE via beperking@hetcvte.nl.

Om bovengenoemde reden is ook het optellen van tijdverlenging voor verschillende, soms gerelateerde beperkingen *niet* toegestaan.

Tijdverlenging wordt soms ook gevraagd (en soms ook ruimer dan een half uur) bij chronische vermoeidheid of concentratieproblemen.

Bij deze beperkingen ligt dat echter niet zonder meer voor de hand. Wie snel vermoeid is, zou juist korter moeten werken. De passende oplossing is hier niet tijdverlenging, maar een (korte of langere) onderbreking van het examen, uiteraard met voldoende toezicht. De kandidaat kan dan even rusten, of bijvoorbeeld ontspannen en concentratie opbouwen via oefeningen.

Artikel 55 zou als automatisme kunnen worden toegepast: wie een verklaring heeft krijgt tijdverlenging. Het spreekt vanzelf dat dat niet de bedoeling is. Het beoordelen van de vraag of naar redelijkheid door tijdverlenging een belemmering wordt weggenomen, vergt een inhoudelijke taxatie van de directeur (de school).

Pauzes

Een alternatief voor tijdverlenging is een korte of iets langere pauze tijdens het centraal examen. Onder toezicht, en zonder dat de kandidaat toegang heeft tot de opgaven of het door hem gemaakte werk.

Een pauze kan bij sommige beperkingen veel effectiever zijn dan tijdverlenging. Dat geldt bijvoorbeeld voor kandidaten met chronische vermoeidheidsklachten. Maar ook voor kandidaten met concentratieproblemen, die het hoofd even leeg kunnen maken, of voor kandidaten met extreme faalangst die de pauze kunnen benutten om aan stressreductie te doen.

De pauze mag worden gebruikt in aanvulling op tijdverlenging, of in plaats van tijdverlenging.

Voorwaarde voor toepassing van pauzes is een zorgvuldige vermelding op het proces verbaal en adequaat toezicht tijdens de pauze.

De inspectie vraagt scholen de pauze-afspraken niet alleen vast te leggen in het proces verbaal maar ook te melden in het ISD. Dat geeft inspectie de mogelijkheid vast te stellen in welke mate dit wordt ingezet.

Omdat de pauze geen enkele relatie heeft met de exameninhoud, is een deskundigenverklaring niet nodig.

Voor een pauze of enkele pauzes binnen redelijke tijdsgrenzen is geen toestemming van het CvTE nodig. Binnen redelijke grenzen wil zeggen: in totaal niet meer dan een uur. Als de pauze effect heeft of kan hebben op het startmoment van het examen of van een erop volgend examen, is overleg met inspectie nodig.

(BRON 'Brochure kandidaten met een beperking centrale examens VO...' september 2020)